

**Koncepcia rozvoja práce s mládežou
Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP
na roky 2020 - 2027**

Koncepcia rozvoja práce s mládežou

Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP na roky 2020 - 2027

ÚVODOM

V minulosti bola práca s mládežou chápaná ako niečo, čo má v kompetencii štát. S decentralizáciou verejnej správy je už situácia iná. Práca s mládežou sa dostáva na úroveň miest a obcí, do priestoru, kde mladí ľudia, ako početná skupina, bývajú, študujú, pracujú a trávajú svoj voľný čas. Teda v priestore, kde môžu byť a často aj sú veľkým prínosom. Hoci sa situácia v mládežníckej politike na samosprávnej úrovni postupne zlepšuje, zmena je stále potrebná. Problematika mládeže je viac viditeľná a zo strany samospráv cítiť potrebu a záujem o systematizáciu práce s deťmi a mládežou, pretože práve v súčasnosti je dôležitá oblasť, týkajúca sa prepojenia života mladých ľudí so životom obce. Mladí ľudia potrebujú byť zapojení do rozhodovacích procesov, je dôležité, aby ich názor bol (s prihliadnutím na špecifiká ich veku) braný do úvahy. Je dôležité prepojiť všetky politiky, ktoré sa dotýkajú mládeže.

Proces v oblasti práce s mládežou (konceptná a realizačná rovina mládežníckej politiky) je v jednotlivých regiónoch a mestách v rôznej fáze od úplnej absencie akejkoľvek stratégie a priorit v oblasti mládežníckej politiky až po premyslené konceptné zámery a východiská, fungujúce partnerstvá jednotlivých aktérov mládežníckej politiky.

Podmienky každej samosprávy majú svoje špecifiká a aj možnosti riešenia sa rôznia. Vytvoriť vlastnú koncepciu rozvoja práce s mládežou na miestnej úrovni vyžaduje spoluprácu a zainteresovanosť všetkých subjektov. Tu možno vidieť kľúčovú úlohu súčasných samospráv – pôsobiť ako stmelovací a koordinujúci prvok. Neformálne skupiny mládeže, ktoré sú stále viac rozšírenou formou aktivizácie mládeže, sú závislé od nadšenia a podpory dobrovoľníkov, rodičov, sympatizantov, v niektorých prípadoch aj „vedomelých“ miestnych samospráv. Vznikajú a zanikajú v závislosti od tejto podpory. Čím dôkladnejšie bude súčasná mládež chápať základné zákonitosti vývoja a fungovania spoločnosti, tým skôr bude schopná vziať na seba náročnú úlohu participácie na usmerňovaní jej rozvoja žiadaným smerom.

Je potrebné podotknúť, že chýba špecifickejší zber údajov a zisťovanie potrieb mladých ľudí na regionálnej či miestnej úrovni sa realizuje v minimálnej miere, chýba nezávislá interpretácia takýchto zistení a ich následné využívanie pri konkrétnych opatreniach či grantových výzvach v práci s mládežou. Zmena pohľadu verejnosti na prácu s mládežou, profesionalizácia celej oblasti, podpora aktívnej participácie mladých ľudí na živote obcí a regiónov, rozvoj občianskych združení, ale najmä aktívny a konceptný vstup samospráv sú však tými najpálčivejšími výzvami, od ktorých závisí ďalší rozvoj práce s mládežou na Slovensku.

Cieľom Konceptie rozvoja práce s mládežou Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP na roky 2020 – 2027 (ďalej len „Konceptia 20-27“) je určenie si priorit, ktorými sa bude uberať záujem riešenia mládežníckej politiky. Ide o oblasti:

- vzdelávania (aj neformálneho) s dôrazom na prvok participácie v rámci občianskeho vzdelávania:

na úrovniach oblasti participácie - informovania, konzultácií až po skutočné spolurozhodovanie zapájanie mladých ľudí do života obcí a miest prostredníctvom mládežníckych parlamentov, mládežníckych delegátov, delegovaním mladých ľudí do rôznych komisií a pod. Naším cieľom je inšpirovať mladých ľudí, aby vyjadrovali svoje názory, aktívne sa zapájali do riešenia problémov komunity, v ktorej žijú, a podieľali sa na rozhodovaní o veciach verejných, ktoré sa ich bezprostredne týkajú.

- dobrovoľníctva:

aktivitami Konceptie 20-27 prispievať k zapájaniu sa mladých ľudí do dobrovoľníctva, vzbudiť u mládeže záujem angažovať sa v oblastiach a venovať časť svojho úsilia, energie, vedomosti takej činnosti, ktorá nie je finančne ocenená, ale ziskom je osobnostný a profesionálny rast, dobrý pocit, často nové priateľstvá a životné skúsenosti. Podkladom je Stratégia podpory rozvoja dobrovoľníctva Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP 2019 – 2023.

- zdravia a zdravého životného štýlu:

dôraz sa kladie predovšetkým v oblasti podpory pohybových aktivít, ktoré sú zahrnuté v Konceptii rozvoja športu Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP na roky 2020 – 2024.

- cielenej a systematickej podpory a propagácie práce s mládežou:

ako inovatívne sa okrem iného navrhuje využiť existenciu sociálneho podniku – Podnik služieb KVP s.r.o.

Nakoľko dôraz je kladený na oblasť vzdelávania (aj neformálneho) a participácie (s dôrazom na mládežnícky parlament), obsahuje Konceptia 20-27 aj samostatné kapitoly, venujúce sa problematike vzdelávania a participácie.

ANALYTICKÁ ČASŤ

PROGRAMOVÉ DOKUMENTY A LEGISLATÍVA

Existuje niekoľko významných dokumentov v oblasti mládežníckej politiky a participácie mladých ľudí.

➤ **Stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027**

Dokument bol prijatý Radou Európskej únie s podtitulom „Zapájať mladých ľudí, spájať ich a posilňovať ich postavenie: nová stratégia EÚ pre mládež“. Snaží sa riešiť súčasné aj nadchádzajúce výzvy, ktorým čelia mladí ľudia po celej Európe. Poskytuje rámec cieľov, zásad, priorít, kľúčových oblastí a opatrení pre spoluprácu týkajúcu sa politiky v oblasti mládeže pre všetky príslušné zainteresované strany s náležitou pozornosťou venovanou ich jednotlivým právomociam a zásade subsidiarity. Zapájaním a posilňovaním postavenia všetkých mladých ľudí môže politika v oblasti mládeže prispieť k úspešnému splneniu vízie kontinentu, v rámci ktorej môžu mladí ľudia využiť príležitosti a byť spojení s európskymi hodnotami.

Hlavnými témami opatrení sú vzdelávanie a odborná príprava; zamestnanosť – podnikanie; zdravie vrátane duševného zdravia; chudoba – sociálne vylúčenie; integrácia mládeže s migrantským pôvodom; internet – mediálna gramotnosť; udržateľnosť – klimatické zmeny.

Ciele stratégie v nadchádzajúcich rokoch sú:

- umožniť mladým ľuďom, aby boli strojcami svojho vlastného života, podporovať ich osobný rozvoj a rast k autonómii, budovať ich odolnosť a vybaviť ich životnými zručnosťami, aby dokázali čeliť meniacemu sa svetu,
- zlepšiť politické rozhodnutia, pokiaľ ide o ich vplyv na mladých ľudí, vo všetkých odvetviach
- prispieť k odstráneniu chudoby mládeže a všetkých foriem diskriminácie a podporovať sociálne začlenenie mladých ľudí.
- podporovať mladých ľudí a vybaviť ich potrebnými zdrojmi tak, aby sa stali aktívnymi občanmi, činiteľmi solidarity a pozitívnej zmeny inšpirovanej hodnotami EÚ a európskou identitou.

Hlavné oblasti v sektore mládeže sú definované pojmami:

▪ **Zapájať**

Poskytovanie možnosti zapojenia pre mladých ľudí v ich každodennom živote ale aj v demokratickom živote je dôležité pre fungujúcu demokraciu a pre spoločnosť vo všeobecnosti. Zapojenie mladých ľudí musí byť preto základom budúcej spolupráce týkajúcej sa politiky EÚ v oblasti mládeže. Znamená to tiež, že mladí ľudia musia mať slovo pri vývoji, vykonávaní a hodnotení politik, ktoré sa ich dotýkajú.

▪ **Spájať**

Spojenia, vzťahy a výmena skúseností sú hlavným prínosom pre solidaritu a budúci rozvoj Európskej únie. Toto spojenie sa najlepšie uľahčuje pomocou rôznych foriem mobility. Preto je potrebné, aby boli príležitosti pre mladých ľudí zakúsiť zmeny, spoluprácu, kultúrne a občianske aktivity v európskom kontexte dostupné pre všetkých mladých ľudí. Toto im

umožňuje rozvíjať a posilňovať osobné, spoločenské a občianske kompetencie, rozvíjať kritické myslenie a tvorivosť, zvyšovať zamestnateľnosť a stať sa aktívnymi európskymi občanmi.

- Posilňovať postavenie

Posilnenie postavenia mladých ľudí znamená povzbudiť ich k tomu, aby vzali zodpovednosť za svoje životy do vlastných rúk.

➤ **Európsky pakt pre mládež**

Pakt pre mládež má za cieľ zlepšiť vzdelávanie, odbornú prípravu, mobilitu, profesijné zaradenie a sociálne začlenenie mladých Európanov a zároveň uľahčuje zosúladenie profesionálnej činnosti a rodinného života. Pakt má zabezpečovať ucelenosť súboru iniciatív v týchto oblastiach a slúži ako východiskový bod pre silnú a nepretržitú mobilizáciu v prospech mladých.

➤ **Európska charta o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov**

Účasť na živote obcí a miest poskytuje mladým ľuďom možnosť, aby sa s nimi identifikovali ako občania (boli aktérmi sociálnych zmien) a nezostali iba ich obyvateľmi. Charta naznačuje základné smery na uľahčenie participácie mladých ľudí na rozhodovacích procesoch o nich samotných. Mladí ľudia sa menia v osobnosti, ktoré sú v stave premyslieť problémy svojej každodennosti (ako aj stať sa plnoprávnymi občanmi svojej obce a regiónu).

Aby sektorová politika viedla k úspechu, zaväzujú sa obecné správne orgány a iné orgány verejnej správy, optimalizovať inštitucionálne predpoklady pre účasť mladých ľudí na príslušných rozhodnutiach a diskusiách. Inštitucionálne predpoklady pre takúto účasť môžu mať štruktúrnu podobu, ktorá sa líši v mestskom prostredí, v dedine, alebo dokonca podľa regiónu. Tieto štruktúry majú mladým ľuďom a ich zástupcom umožniť, aby boli rovnocennými partnermi pri tvorbe príslušných politických rozhodnutí. Jedným z hlavných predpokladov obhajoby záujmov mladých ľudí je mať zástupcu v inštitucionálnej štruktúre obce a regionálnom zastupiteľstve, t.j. mať „delegáta mládeže“ s cieľom dohliadať na súdržnosť cieľov mládežníckej politiky a koordinovať rozhodnutia, ktoré sa dotýkajú mladých ľudí.

➤ **Európska charta práce s mládežou na lokálnej úrovni**

Obsahuje konkrétne usmernenia, ktoré vyjadrujú, čo je potrebné na zabezpečenie a udržanie kvality v miestnej práci s mládežou. Cieľom Charty je prispievať k ďalšiemu rozvoju lokálnej práce s mládežou. Deje sa to tak, že charta pomenúva, ktorými zásadami by sa práca s mládežou mala riadiť a ako by jej jednotlivé aspekty mali vyzerať, aby týmto zásadám zodpovedali. Charta tak vytvára spoločnú európsku platformu pre potrebný dialóg o práci s mládežou. Je to voľne dostupný metodologický nástroj, ktorý zainteresované strany môžu využiť ako kontrolný zoznam pri diskusiách o opatreniach, ktoré je potrebné prijať pre ďalší rozvoj práce s mládežou a tak zabezpečiť, že pritom nevynechajú žiaden jej aspekt či uhol pohľadu a že práca s mládežou bude poskytovaná čo najlepšie a najefektívnejšie.

Práca s mládežou je založená na hodnotách a jej hlavné zásady sú:

- má byť založená na dobrovoľnej účasti – účasť mladých ľudí v práci s mládežou vychádza z ich vlastnej vôle a motivácie;
- má byť založená na potrebách, záujmoch, nápadoch a skúsenostiach mladých ľudí tak, ako ich vnímajú oni sami, reagovať na ne a prinášať tak do ich života pridanú hodnotu a/alebo radosť;
- má byť tvorená, organizovaná, plánovaná, pripravovaná, realizovaná a hodnotená spolu s mladými ľuďmi, alebo priamo mladými ľuďmi;
- má prispievať k osobnému a sociálnemu rozvoju mladých ľudí prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa;
- má sa snažiť zvyšovať samostatnosť a nezávislosť mladých ľudí a ich prístup k právam;
- má k mladým ľuďom pristupovať holisticky a vnímať ich ako schopných jedincov a hlavných strojcov svojho života a tiež ako prínos pre spoločnosť ako celok;
- má podporovať kritické myslenie a kreativitu ako aj ľudské práva, demokratické hodnoty a aktívne občianstvo;
- má byť aktívne inkluzívna a ponúkať rovnaké možnosti všetkým mladým ľuďom.

Lokálna práca s mládežou má

- byť nastavovaná v dialógu medzi všetkými príslušnými zainteresovanými stranami;
- pretvárať zámery a ciele do ucelených stratégií a plánov;
- poskytovať mladým ľuďom poradenstvo a prístup k širokému spektru informácií o ich právach ako aj možnostiach zapojenia sa do rôznych miestnych, národných či medzinárodných aktivít;
- podnecovať a podporovať mladých ľudí, aby dokázali prekonať všetky druhy prekážok a hraníc s cieľom socializovať sa, vymieňať si skúsenosti, organizovať sa, učiť sa od seba navzájom a konať; boli aktívnymi občanmi a uplatňovali v spoločnosti svoj vplyv vrátane účasti na politickom rozhodovaní; boli otvorení svetu a aktívne sa zapájali do regionálnych, národných, európskych a medzinárodných mobilít a spoluprác;
- poskytovať pracovníkom s mládežou relevantnú a miestnym potrebám prispôsobenú podporu, informácie, vzdelávanie a odbornú prípravu a podnecovať a podporovať neustály rozvoj ich kompetencií.

Rozvoj kvality lokálnej práce s mládežou si vyžaduje

- pravidelné mapovanie aktuálnej miestnej reality a potrieb;
- jasné postupy pre priebežné oboznamovanie sa s novými národnými a medzinárodnými výskumami, trendmi a metódami v oblasti mládeže a práce s mládežou.

➤ **Biela kniha o mládeži Európskej únii**

Prioritou je výchova k aktívnemu občianstvu, participácia mladých ľudí na živote obcí a regiónov a zapojenie mladých ľudí do verejného života. Je potrebné, aby hlas mladých bol vypočutý a aby boli považovaní za plne kvalifikovaných spoluúčastníkov procesov. Ako sa uvádza v Bielej knihe, „cieľom je vytvoriť také podmienky pre mladých ľudí, ktoré im

umožnia plnoprávnu účasť na živote demokratickej a otvorenej spoločnosti, spoločnosti, ktorá prejavuje záujem o mladých ľudí.“ Verejné inštitúcie majú povinnosť „vystaviť mosty cez priepasť medzi dychtivou túžbou mladých ľudí vyjadriť svoj názor a metódami a štruktúrami, ktoré spoločnosť ponúka. Ak by sa toto neurobilo, mohlo by to viesť k zvýšeniu deficitu „občianstva“.“

➤ **Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 - 2020**

Stratégia hovorí o potrebe podpory aktívneho zapájania mladých ľudí do rozhodovacích procesov na všetkých úrovniach. Dochádza tak jednak k zdôrazneniu posilnenia postavenia mládeže vo všetkých sférach života a jednak ku garantovaniu ich rovnoprávneho postavenia na báze partnerstva. Vo všeobecnosti možno povedať, že Stratégia vytvára pre súčasnú mládež priaznivé podmienky na rozvoj vedomostí, zručnosti a aktívnej participácie v spoločnosti. Je postavená tak na reflexii skutočných potrieb a názorov mladej generácie, ako aj odborníkov v jednotlivých oblastiach.

Cieľom stratégie je prispieť k zvyšovaniu kvality života mladých ľudí, najmä prostredníctvom rozvoja osobností mladých občanov SR ako kultivovaných osobností, ktoré sú pripravené pracovať v neustále sa meniacom demokratickom prostredí a využívať svoj tvorivý potenciál v praxi i aktívnej participácii v spoločnosti.

V Stratégii sú vymedzené najzávažnejšie a najaktuálnejšie oblasti štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži. Stratégia sa delí na 9 tematických oblastí (viď. nižšie).

➤ **Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 - 2020**

Koncepcia odráža najväčšie potreby rozvoja. Má päť tematických oblastí, z ktorej každá má zadanú svoju rozvojovú víziu, cieľ a návrh možných opatrení.

- Oblasť Potreby mladých ľudí ako východisko pre prácu s mládežou zdôrazňuje nevyhnutnosť zdieľať informácie priamo od mladých ľudí (aj prostredníctvom práce s mládežou) a na základe týchto dát vytvárať opatrenia, ktoré sa týkajú mladých.
- Oblasť Kvalitná práca s mládežou ako téma je zameraná na vytváranie nástrojov na meranie a podporu kvality práce s mládežou.
- Oblasť Aktéri práce s mládežou má za cieľ vyjasniť a prípadne nanovo zdefinovať úlohy a postavenie rôznych organizácií, inštitúcií a subjektov aktívnych v práci s mládežou na rôznych úrovniach.
- Oblasť Financovanie práce s mládežou má za cieľ prispieť k dostatočnému, adresnému, transparentnému a udržateľnému financovaniu práce s mládežou najmä prostredníctvom analýz existujúcich zdrojov a ich efektivity, návrhmi na spájanie resp. prerozdelenie existujúcich zdrojov).
- Oblasť Zviditeľňovanie a uznávanie práce s mládežou má za cieľ vytvoriť nástroje na podporu uznávania (formálne, spoločenské, sebauznanie, politické) jej prínosov a významu.

➤ **Správa o mládeži**

Ide o komplexný materiál, ktorý prezentuje súčasný život mladých ľudí na Slovensku na základe výskumov a podkladov.

➤ **Zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou**

Tento zákon upravuje podporu práce s mládežou, neformálne vzdelávanie v oblasti práce s mládežou, financovanie práce s mládežou, akreditáciu vzdelávacích programov v oblasti práce s mládežou (ďalej len „akreditácia“), a dobrovoľnícku službu v rámci práce s mládežou.

Obec (§ 6) na úseku starostlivosti o mládež

- podporuje uskutočňovanie práce s mládežou na svojom území,
- utvára podmienky na rozvoj práce s mládežou,
- podporuje činnosť zdravotne znevýhodnenej mládeže, mládeže zo sociálne znevýhodneného prostredia, mládeže z najmenej rozvinutých okresov a mládeže znevýhodnenej iným spôsobom,
- podporuje zapojenie mládeže do dobrovoľníckej činnosti,
- podporuje spoluúčasť mládeže.

Obec môže pri výkone samosprávy ustanoviť koordinátora práce s mládežou. Obec, ktorá bola vyhlásená za mesto, na úseku starostlivosti o mládež vypracúva, uskutočňuje, aktualizuje koncepciu rozvoja práce s mládežou a vyhodnocuje jej plnenie.

OBLASTI ŠTÁTNEJ POLITIKY VO VZŤAHU K DEŤOM A MLÁDEŽI

V oblasti „vzdelávania“ je prioritou priechodnosť medzi systémami formálneho a neformálneho vzdelávania. Na Slovensku chceme vytvárať také podmienky, aby mladí ľudia mohli využiť potenciál všetkých poskytovateľov formálneho a neformálneho vzdelávania, ako aj príležitostí na spontánne učenie na získanie kompetencií pre úspešné uplatnenie sa v živote.

Vzdelávanie zostáva kľúčom k aktívnemu občianstvu, inkluzívnej spoločnosti a zamestnateľnosti. Preto potrebujeme rozšíriť svoju predstavu o vzdelávaní pre 21. storočie a zamerať sa viac na prenosné zručnosti, na vyučovanie, ktoré sa zameriava na študentov a na neformálne vzdelávanie s cieľom dosiahnuť skutočne rovnaký a univerzálny prístup ku kvalitnému vzdelávaniu.

Celkovým zámerom je integrovať a zdokonaľovať rôzne formy vzdelávania, ktoré mladých ľudí pripraví na výzvy neustále sa meniaceho života v 21. storočí. Cieľom je

- zaručiť univerzálny a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a celoživotnému učeniu,
- zabezpečiť, aby mali všetci mladí ľudia prístup k primerane financovanému neformálnemu vzdelávaniu na všetkých úrovniach, ktoré je uznávané a potvrdené,
- zaručiť, aby vzdelávanie dalo všetkým mladým ľuďom zručnosti potrebné pre život,
- začleniť do formálneho aj neformálneho vzdelávania metódy, ktoré umožnia študentom rozvíjať si osobné zručnosti vrátane kritického a analytického myslenia, tvorivosti a učenia sa,

- zabezpečiť, aby mali mladí ľudia prístup ku vzdelávaniu v oblasti občianstva, aby tak získali solídne vedomosti o politických systémoch, demokracii a ľudských právach, ktoré získajú aj prostredníctvom skúseností v komunitách, s cieľom podporovať aktívnu účasť občanov.

Pre tému „zamestnanosť“ sa stali kľúčové témy podpory mládeže pri orientácii sa na trhu práce, rozvoj odborného vzdelávania a s tým spojená motivácia zamestnávateľov. Mladí ľudia na svojej ceste k dospelosti čelia rôznym výzvam. Jednou z nich je nájsť si zamestnanie. Európske ciele v oblasti mládeže predstavujú pre Európu víziu, ktorá umožní mladým ľuďom realizovať ich úplný potenciál. Stanovujú medziodvetvové oblasti, ktoré ovplyvňujú životy mladých ľudí, a poukazujú na to, ktoré výzvy treba riešiť.

Mladí ľudia trpia vysokou nezamestnanosťou, neistými a vykorisťujúcimi pracovnými podmienkami a tiež diskrimináciou na trhu práce a na pracovisku. Nedostatok informácií a primeraných zručností pre budúce zamestnanie bránia mladým ľuďom plne sa integrovať na trhu práce. Preto je potrebné prijať opatrenia na zaručenie kvalitného zamestnania pre všetkých.

Celkovým zámerom je zaručiť dostupný trh práce, na ktorom budú príležitosti vedúce ku kvalitným pracovným miestam pre všetkých mladých ľudí. Cieľom je

- vytvárať kvalitné pracovné miesta, ktoré zaručia spravodlivé pracovné podmienky, pracovné práva a právo na životné minimum pre všetkých mladých ľudí,
- zabezpečiť sociálnu ochranu a zdravotnú starostlivosť pre všetkých mladých pracovníkov,
- zaručiť čestné zaobchádzanie a rovnaké príležitosti pre všetkých mladých ľudí s cieľom skončiť s diskrimináciou na trhu práce,
- zabezpečiť pre všetkých mladých ľudí rovnaké príležitosti rozvíjať si potrebné zručnosti a získavať praktické skúsenosti, aby sa uľahčil ich prechod zo vzdelávania na trh práce,
- zaručiť uznávanie a potvrdenie spôsobilostí získaných počas stáží, učňovskej prípravy a iných foriem učenia sa na pracovisku, ako aj počas dobrovoľníckych činností a neformálneho vzdelávania.

„Tvorivosť a podnikavosť“ sa zameriava na posilnenie lepšej informovanosti mládeže o možnostiach, zlepšenie spolupráce s podnikateľmi, rozvoj podnikateľských zručností. Jadrom zručností a kľúčovými kompetenciami 21. storočia sú podnikavosť, tvorivosť a inovatívnosť. Tieto tri kompetencie sú dôležitým faktorom rozvoja potenciálu mladých ľudí v zamestnaní či podnikaní.

Tvorivosť má svoje miesto v každodennom živote mladých ľudí. Pomáha mladým ľuďom nazerať na veci inými očami a otvoriť sa novým príležitostiam a spolupráci a osobnostne sa rozvíjať. Je dôležité, aby sa mladí ľudia už počas štúdia naučili tvorivému mysleniu, samostatnosti a aby boli vedení k správnym hodnotám. Podnikavosť je schopnosť jedincov premeniť nápady na reálne činy, chopiť sa iniciatívy, niesť zodpovednosť, prijať riziko a

dosahovať ciele. Tvorivý zamestnanec a mladý podnikateľ sú základom úspechu firmy, rozvoja ekonomiky a tým aj celej spoločnosti. Podnikavosť priamo pozitívne ovplyvňuje a podporuje zamestnateľnosť mladých ľudí.

Dôvodom, prečo sa „boja“ mladí ľudia začať podnikať, je najmä nedostatok finančných zdrojov na rozvoj podnikateľskej činnosti. Vážnym problémom ostáva aj dostupnosť informácií a poradenstva k vstupu na podnikateľskú pôdu. V neposlednom rade je to aj absentujúca potrebná kvalifikácia a skúsenosti. Napriek tomu, že škola a školské vyučovanie dáva mladým ľuďom zručnosti a know-how potrebné na štart podnikania, chýba kvalitný mentoring, v ktorom úspešní podnikatelia odovzdajú skúsenosti s rozvojom a riadením podnikania mladým začínajúcim adeptom, ako aj prístup k zvýhodneným finančným zdrojom.

Strategické ciele témy „participácia“ pokrývajú najmä zavedenie moderných foriem vyjadrovania názoru mládeže, poskytovanie informácií a konzultácií v tejto oblasti.

Perspektívnym priestorom na „učenie sa“ demokracii, občianskemu správaniu a občianskej zodpovednosti sú škola a študentská samospráva. Realita ukazuje, že status a aktivity žiackych školských rád sú rôzne a len zriedkakedy sú skutočnou demokraciou pre žiakov. Do riadenia škôl nevstupujú do takej miery, ako podľa legislatívy môžu a majú a ak sa vyjadrujú k obsahu vzdelávania, je to skôr výnimka. Zo slov samotnej mládeže vyplýva, že sa k politike vyjadrovať buď nevedia, alebo vzhľadom na jej fungovanie, nechcú.

Európske ciele v oblasti mládeže predstavujú pre Európu víziu, ktorá umožní mladým ľuďom realizovať ich úplný potenciál. Stanovujú medziodvetvové oblasti, ktoré ovplyvňujú životy mladých ľudí, a poukazujú na to, ktoré výzvy treba riešiť. Mladí ľudia nie sú dostatočne zastúpení v rozhodovacích procesoch, ktoré ich ovplyvňujú, aj keď ich účasť je pre demokraciu zásadná. Potrebujú mať prístup k fyzickým priestorom vo svojich komunitách na podporu svojho osobného, kultúrneho a politického rozvoja.

Celkovým zámerom je posilniť demokratickú účasť a autonómiu mladých ľudí a zabezpečiť priestory určené mládeži vo všetkých oblastiach spoločnosti. Cieľom je:

- zabezpečiť, aby mohli mladí ľudia primerane ovplyvňovať všetky oblasti spoločnosti a všetky časti rozhodovacích procesov, od stanovovania programov až po vykonávanie, monitorovanie a hodnotenie prostredníctvom dostupných mechanizmov a štruktúr prispôsobených mládeži a zároveň zabezpečiť, aby politiky reagovali na potreby mladých ľudí,
- zabezpečiť pre všetkých mladých ľudí z rôznych prostredí rovnaký prístup ku každodennému rozhodovaniu,
- zvýšiť účasť mládeže a tým aj rovnaké zastúpenie vo volebnom procese aj vo volených orgánoch a iných rozhodovacích orgánoch na všetkých úrovniach spoločnosti,
- zabezpečiť fyzické zariadenia a infraštruktúry vedené mladými ľuďmi a nazývané „priestory pre mládež“, ktoré budú autonómne, otvorené a bezpečné, prístupné pre všetkých, ponúknu odbornú podporu pri rozvoji a zabezpečia príležitosti na účasť mládeže,

- zabezpečiť udržateľné financovanie, spoločné uznávanie a rozvoj kvalitnej práce s mládežou, aby sa posilnili mládežnícke organizácie a ich úloha pri začleňovaní, účasti a neformálnom vzdelávaní,
- poskytnúť relevantné a komplexné informácie prispôsobené mládeži, ktoré budú tiež vytvárané mladými ľuďmi a v spolupráci s nimi, aby sa zabezpečila účasť mládeže.

Téma „mládež a svet“ prioritizuje podporu mládeže pri ich zapájaní do globálnych tém ako ochrana životného prostredia a klimatické zmeny, globálne vzdelávanie a podpora samotnej mobility mládeže.

V tejto oblasti je základom vzdelávanie mladých ľudí a ich učenie sa na úrovni globálnych tém, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, rozvoja jeho kritického myslenia v týchto témach a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta. Témy globálneho vzdelávania poskytujú priestor na zmenu postojov jednotlivca a posilňujú uvedomenie si vlastnej úlohy vo svete. Motivuje ľudí k zodpovednosti a vychováva smerom k osvojeniu si hodnôt aktívneho globálneho občana.

Patrí sem aj mobilita mladých ľudí, či už študentská, pracovná, alebo mobilita v oblasti neformálneho vzdelávania. Cieľom pobytu v zahraničí je získať nové vedomosti, schopnosti a zručnosti, pracovné skúsenosti a v neposlednom rade aj nadobudnúť skúsenosti s inými kultúrami. Vytváranie podmienok na rozvoj mobility a medzinárodných kontaktov motivuje mládež k získaniu interkultúrnej skúsenosti. Kvalitne pripravená a realizovaná aktivita v oblasti mobility mládeže posilňuje v nich hodnoty, akými sú napríklad poznanie ľudských práv, potláčanie prejavov intolerancie, rasizmu a xenofóbie, rozvoj solidarity, uznanie a chápanie hodnôt rôznych kultúr. Skúsenosť s krátkodobým, alebo dlhodobým pobytom v zahraničí je považovaná za štandard, zvyšuje v budúcich životných dráhach uplatniteľnosť absolventov škôl na slovenskom trhu práce.

Pre tému „zdravie a zdravý životný štýl“ sú kľúčové témy vzdelávanie mládeže v oblasti ochrany zdravia a posilnenie spolupráce a spoločného prístupu k ochrane zdravia mládeže.

Odborníci z oblasti výživy a zdravotníci konštatujú, že naša mladá generácia konzumuje priveľa tukov, sladkostí, veľa slaného, ale predovšetkým, že je veľa. Následky nesprávnej výživy sa u mladej generácie prejavujú ako nadváha, čo je v dnešnej dobe civilizačná choroba. Detská obezita patrí, vzhľadom na jej vysoký výskyt a vážne dôsledky pre zdravie v dospelosti, k veľmi vážnym zdravotným problémom. Pri tejto civilizačnej chorobe spôsobenej nezdravou stravou a nedostatkom pohybových aktivít nasleduje ďalší problém a to fajčenie a alkohol. V posledných rokoch sú mladí ľudia atakovaní aj s užitím nelegálnych drog.

Pod vplyvom okolia sú mladí ľudia vystavení nezdravému spôsobu života, ktorý zahŕňa málo pohybu, veľa času venovaného televízii a počítaču, nezdravú stravu, nedostatok priestoru na sebarealizáciu, nedostatok sebadôvery, sebavedomia a sebaúcty, neadekvátne trávenie voľného času. Nezdravé životné spôsoby majú výrazný vplyv na kvalitu života mladých ľudí.

V oblasti „sociálne začlenenie“ sú ciele zamerané na mapovanie aktuálneho stavu, vytváranie preventívnych opatrení a zavedenie nových služieb.

Sociálnemu začleneniu predchádza vylúčenie, ktoré je často vnímané aj ako dôsledok nerovného prístupu jednotlivcov či skupín k zamestnaniu, bývaniu, sociálnej ochrane, zdravotnej starostlivosti, vzdelaniu, službám a súčasne aj ako neschopnosť uplatňovať svoje práva a realizovať aktívne občianstvo. V Slovenskej republike sú najviac ohrozené sociálnym vylúčením deti vo veku do 18 rokov. Výrazne ohrozená skupina je mládež v náhradnej rodinnej starostlivosti a mládež v reedukačných domovoch. Je potrebné trvale a systematicky podporovať všetky aktivity vedúce k posilneniu preventívnych opatrení a informovanosti v oblasti sociálneho začlenenia.

Európske ciele v oblasti mládeže predstavujú pre Európu víziu, ktorá umožní mladým ľuďom realizovať ich úplný potenciál. Stanovujú medziodvetvové oblasti, ktoré ovplyvňujú životy mladých ľudí, a poukazujú na to, ktoré výzvy treba riešiť. Dôležité je pracovať spolu na naplnení práv všetkých mladých ľudí v Európe, vrátane tých, ktorí sú najviac marginalizovaní a vylúčení.

Celkovým zámerom je umožniť a zaručiť začlenenie všetkých mladých ľudí do spoločnosti. Cieľom je:

- poskytnúť právnu ochranu a presadzovať medzinárodné právne nástroje na boj proti všetkým druhom diskriminácie a nenávisťných prejavov a zároveň uznať, že mladí ľudia sú vystavení viacnásobným formám diskriminácie,
- posilniť poskytovanie informácií marginalizovaným mladým ľuďom s cieľom zabezpečiť, aby sa dozvedeli o miestach, príležitostiach a skúsenostiach, ktoré sú im k dispozícii,
- zabezpečiť, aby mali všetci marginalizovaní mladí ľudia rovnaký prístup k zariadeniam poskytujúcim formálne aj neformálne vzdelávanie a riešiť pritom všetky aspekty začleňovania,
- posilniť kapacity pedagógov pracovať s marginalizovanými mladými ľuďmi,
- poskytnúť viac priestorov, príležitostí, zdrojov a programov na uľahčenie dialógu a sociálnej súdržnosti, a bojovať proti diskriminácii a segregácii,
- zabezpečiť, aby sa marginalizovaní mladí ľudia zúčastňovali na všetkých rozhodovacích procesoch a aby boli kľúčovými hráčmi, a to najmä na procesoch týkajúcich sa ich vlastných práv, blahobytu a záujmov.

Strategickým cieľom v oblasti „dobrovoľníctvo“ je najmä vytváranie príležitostí pre dobrovoľníctvo mládeže a zabezpečenie ich udržania.

Výzvou pre ďalšie obdobie je zapojiť do dobrovoľníctva čo najviac mladých ľudí z rozličných skupín a to prostredníctvom vytvárania dobrovoľníckych príležitostí, ktoré reagujú na potreby a na aktuálne trendy mladých ľudí. Mladí ľudia sú radi dobrovoľníkmi, ak je aktivita zaujímavá, pestrá, niečo sa pri nej naučia, získajú spoločenské ocenenie, zviditeľnia sa, konajú „dobro“ v spoločnosti rovesníkov a v neposlednom rade je to zábava. V praxi sa

stretávame s názorom, že získať mladých ľudí pre dobrovoľnícke aktivity je náročné a v mnohých mestách sa to nedarí.

„Práca s mládežou“ má za strategický cieľ najmä zvýšenie povedomia o hodnote a význame práce s mládežou, rozvoj spolupráce a prepojenie práce s mládežou na aktuálne výzvy.

Práca s mládežou je cieľavedomá činnosť, ktorá reaguje na potreby mladých ľudí a vedie k pozitívnemu rozvoju ich osobnosti. Je založená na princípe dobrovoľnej účasti mládeže, partnerského prístupu a vzájomného rešpektu. Jej úlohou je prispievať k zrelosti, nachádzaniu životného smerovania a sebazpoznania jednotlivca aj skupiny. Nie je verejnosťou vnímaná ako forma vzdelávania a výchovy vo voľnom čase, ale skôr ako zábava a relax s deťmi a mládežou. Realizujú ju pracovníci odborne pripravovaní na túto činnosť.

VZDELÁVANIE

Liessmann pri vymedzení pojmu vzdelanie vychádza z antického ideálu a humanistického ponímania, kde vzdelanie bolo v prvom rade: „... myslené ako program sebazvedávania človeka, formovania a rozvíjania tela, ducha, duše, talentu, ktoré malo jednotlivca viesť k rozvoju individuality a sebavedomej účasti na život e obce a kultúry.“

Zaujímavý pohľad ponúka Navrátilová, ktorá prichádza s pomenovaním vzdelania ako „manažmentu vedenia“: „V súčasnosti sa pritom ani tak nehovorí o vzdelaní ako o „manažmente vedenia“. Nejde v skutočnosti o vzdelanie, ale o také vedenie, ktoré je možné ako surovinu produkovať, obchodovať, kupovať, teda v podstate o povrchné vedenie, ktoré postačí na to, aby ľudia boli flexibilní pre pracovný proces a disponibilní pre zábavný priemysel.“ V kritickej reflexii pokračuje ďalej: „Nevzdelanosť nie je intelektuálnym deficitom, nedostatočnou informovanosťou, či defektom kognitívnej kompetencie – ale je to rezignácia zo snahy vôbec niečo chápať. Vždy keď sa dnes hovorí o vedení, ide vždy o niečo iné ako o pochopenie. To, čo sa dnes realizuje vo vedení spoločnosti vedenia – je sebavedomá nevzdelanosť.“

Keller a Tvrдый poukazujú na to, ako sa mení úloha vzdelávania v historickom čase. Niekedy bola škola chrámom poznania, v druhej polovici dvadsiateho storočia slúžilo absolvovanie vysokej školy ako výťah do vyšších spoločenských vrstiev. Dnes je to skôr nie veľmi istá poisťovňa, ktorá by mala chrániť pred sociálnym zostupom, pádom. Ide tak o konflikt medzi ideálom vzdelania ako nástroja kultivácie človeka a čisto inštrumentálne ponímaným vzdelaním ako zdrojom obživy.

V prípade súčasnej úrovne vzdelanosti (podľa Lindra) sa väčší dôraz kladie na zručnosti a postoje (na rozdiel od „hotových“ poznatkov, vedúcich nielen k roztrieštenosti, ale aj k strate uplatniteľnosti v živote a v praxi). „Pragmatickosť učebného štýlu, hektickosť doby a tlak na úspešnosť do určitej miery velí, aby sme všetok obsah vedenia prispôbovali užitočnosti a praktickej použiteľnosti. V istých ohľadoch sa vytráca chápanie školy ako „dielne ľudskosti“ alebo „miesta krásna“ podľa Komenského ideálu, v ktorom má škola kultivovať osobnosť žiaka aj v tých vedomostiach, zručnostiach a postojoch, ktoré sa nutne nemusia ekonomicky

vyplácať.“ Práve táto skutočnosť následne prehlbuje diferenciaciu medzi akademickou znalosťou a prakticky orientovanou funkčnou gramotnosťou.

NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE

Neformálne vzdelávanie je spojené predovšetkým s procesom sociálneho vzdelávania. Černá ho definuje ako „dobrovoľnú a zámernú (hoci to sa týka tiež štúdia po ukončení povinnej školskej dochádzky) činnosť, ktorá pokrýva širokú škálu oblasti vzdelávania: práca s mládežou, mládežnícke kluby, športové asociácie, dobrovoľná služba a množstvo ďalších aktivít, ktoré vytvárajú skúsenosti.“ Průcha, Walterová a Mareš v Pedagogickom slovníku charakterizujú neformálne vzdelávanie ako „organizované, systematické vzdelávanie, realizované mimo formálneho vzdelávacieho systému. Poskytuje vzdelanie pre určité skupiny populácie, dospelých i deti vo vybraných typoch, formách a obsahových oblastiach a je organizované rôznymi inštitúciami (napr. podnikmi, nadáciami, kultúrными zariadeniami, klubmi a školami).“ Chisholmová dodáva, že „aktivity a kurzy sú zvyčajne zacielené na špecifickú cieľovú skupinu, ale zriedkavo dokumentujú, alebo hodnotia učebné výsledky tradičnými, viditeľnými spôsobmi.“ Internetový slovník UNESCO tvrdí, že „programy neformálneho vzdelávania nevyhnutne nesledujú nadväzný systém, môžu mať rozličnú dĺžku trvania a môžu, ale i nemusia viesť k certifikácii naučeného.“

K základným hodnotám – spojených s neformálnych vzdelávaním – v oblasti osobného rozvoja patria autonómia, kritický postoj, otvorenosť a kreativita. V oblasti spoločenského rozvoja to sú komunikačná kapacita, participácia a demokratické občianstvo, zodpovednosť a riešenie konfliktov.

Neformálne vzdelávanie pri práci s mládežou je doplnkom formálneho systému vzdelávania a odbornej prípravy. Je založené na dobrovoľnosti a spoluúčasti účastníka vzdelávania s použitím vhodných foriem a metód. Je súčasťou celoživotného vzdelávania:

- je dobrovoľné,
- prístupné pre každého,
- organizovaným procesom so vzdelávacími cieľmi,
- zamerané na tých, ktorí sa učia, a s ich aktívnou účasťou,
- zamerané na osvojovanie si zručností pre život a prípravu na aktívne občianstvo,
- zahrňuje tak individuálne učenie sa, tak skupinové učenie s kolektívnym prístupom,
- založené na skúsenosti, vychádza z potrieb jeho účastníkov.

Neformálne vzdelávanie je teda cieľavedomé a dobrovoľné učenie, ktoré prebieha v celom rade rozmanitých prostrediach, v ktorých odborná príprava a učenie nemusia byť nutne jedinou, alebo hlavnou oblasťou činnosti. Tieto prostredia alebo situácie môžu byť dočasné, alebo sa môžu striedať a príslušné činnosti, alebo kurzy môžu viesť profesionálni facilitátori vzdelávania (mládežnícki inštruktori), ale taktiež dobrovoľníci (vedúci skupín mládeže). Aktivity a kurzy sú naplánované, ale málokedy štruktúrované ako tradičné vyučovacie hodiny, alebo predmety.

Kolb obohatil prax neformálneho vzdelávania o „objavenie procesov, ktoré sú spojené s prisúdením zmyslu konkrétnej skúsenosti a rozličných štýlov učenia, ktoré môžu byť aplikované.“ Samotný Kolb o učení hovorí, že „je procesom, v ktorom sa vedomosti tvoria cez transformáciu skúsenosti.“ Na základe teórie učenia sa skúsenosťou vytvoril kruhový model zážitkového učenia, obsahujúci štyri štádiá:

- konkrétna skúsenosť,
- reflexívne pozorovanie,
- abstraktné zovšeobecnenie, resp. formovanie abstraktných konceptov,
- experimentovanie (testovanie v nových situáciách).

Obrázok 1: Kroky skúsenostného učenia (Kolb)

Je potrebné a žiaduce, aby malo neformálne vzdelávanie – ako pomoc pri vývine osobnej individuality a osobných zručností – svoje vlastné miesto na poli vzdelávania ako pridaná hodnota vzdelávacieho procesu (doplnok v formálnemu vzdelávaniu). Jeho zmysel a prínos vidieť v prispievaní k lepšiemu uplatneniu ľudí nielen na trhu práce, ale aj v spoločenskom živote.

PARTICIPÁCIA

Možnosť účasti na správe vecí verejných je vyjadrená prostredníctvom politických práv, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou právneho poriadku demokratických politických systémov. Dosahovanie participácie všetkých občanov na politickom živote spoločnosti zostáva dodnes problémom (občan si viac-menej iba osvojuje plnohodnotný význam seba samého ako súčasti participujúcej verejnosti).

Macháček hovorí o participácii ako o moci občana, teda základnom elemente „trvalej udržateľnosti demokracie prostredníctvom práva jednotlivca zúčastniť sa verejného rozhodovacieho procesu. Svojou účasťou na spravovaní verejných záležitostí „človek naplňa spoločenský charakter svojej existencie a realizuje svoje občianske práva. Význam participácie spočíva najmä v zvyšovaní legitimacy rozhodnutí verejného sektora, vplyvu na spôsob prijímania rozhodnutí a jeho výsledku.“ Pašiak pripomína, že občianska participácia má procesálny charakter a je to „proces demokratizácie spoločnosti a verejného života v nej. V tomto procese sa „posamosprávňuje“ politická obec a „zosamosprávňuje“ sa občan. Občianskej participácii sa možno naučiť len účasťou na rozhodovaní, spravovaní, usmerňovaní vecí verejného života. Občianska participácia prepája osobné, skupinové záujmy, záujmy územných a lokálnych spoločenstiev so záujmami verejnými“.

Rush vytvoril sústavu hierarchicky usporiadaných foriem politickej participácie, ktorá podľa neho zahŕňa úplný rozsah politickej participácie a je použiteľná pre každý typ politického systému. Formy politickej participácie – ktoré táto sústava zahŕňa – sú zoradené od najnižších po najvyššie: účasť na voľbách, záujem o politiku, účasť na neformálnych diskusiách o politike, pasívne členstvo v záujmových skupinách, pasívne členstvo v politických stranách, alebo iných politických organizáciách, účasť na mítingoch, demonštráciách a podobných akciách, aktívne členstvo v záujmových skupinách, aktívne členstvo v politických stranách, alebo iných politických organizáciách, snaha o získanie politických, alebo verejných funkcií, zastávanie politických, alebo verejných funkcií.

Empirické výskumy konštatujú, že medzi najvýznamnejšie faktory politickej participácie patria tieto skutočnosti:

- výchova a vzdelanie (vzdelanejší participujú viac),
- miesto bydliska (mestské obyvateľstvo participuje viac),
- členstvo v organizáciách a skupinách (členovia organizácií a skupín participujú viac ako neorganizovaní),
- identifikácia s politickou stranou (stúpenci strán participujú viac ako nezávislí),
- dĺžka pobytu v jednom sídelnom spoločenstve (čím dlhšie žije človek v komunite, tým viac participuje na politickom živote),
- životný cyklus (participácia rastie s vekom, ale na sklonku života klesá), pohlavie (muži participujú viac ako ženy),
- náboženstvo (členovia rôznych cirkví participujú v rôznej miere),
- etnicita, rasa (príslušníci rôznych etník a rás participujú rôzne),
- skúsenosti s politickou participáciou (pozitívne povzbudzujú k participácii, negatívne od nej odradzujú).

Prostredníctvom Bishopa a Davisa, ktorí sa opierajú aj o práce iných autorov, venujúcich sa danej problematike, môžeme formulovať štyri prístupy popisujúce a vysvetľujúce fenomén participácie. Prvý prístup – participácia ako kontinuálny proces – vychádza z predpokladu, že participácia má zmysel len prípade reálneho transferu určitej časti moci z politicko-administratívnej autority na občana. Podľa druhého prístupu – participácie

prepojenej s problémami riešenými politikou – nie každá forma participácie je reálna, resp. neprináša reálne výstupy, na základe čoho dochádza k odmietnutiu prvého prístupu. Participácia ako kontinuálne využívanie manažérskych techník ako tretí prístup zdôrazňuje, že od využitia konkrétnej manažérskej techniky závisí následne aj miera participácie. Posledný z týchto prístupov – participácia ako nekontinuálna interakcia – vyzdvihuje skutočnosť, že každá participácia má v konečnom dôsledku charakter ad hoc participácie, teda participácie vzťahujúcej sa na konkrétny prípad.

Gramberger uvádza tri hlavné argumenty pre využívanie participácie v rámci procesu tvorby politiky. Prvý argument spočíva v zlepšovaní a zvyšovaní účinnosti politických programov. Zahrnutie občanov do procesu tvorby politiky umožňuje nielen využitie ich myšlienok, ale aj zvýšenie efektívnosti celého tohto procesu. Druhým argumentom je zvyšovanie dôvery vo vládu a jej aktivity. Umožnenie participácie zo strany vlády na akejkoľvek úrovni je prejavom jej otvorenosti a zvyčajne tak vyvoláva zvýšenie miery stotožnenia sa občanov s konkrétnou politikou. Posilňovanie demokracie – ako tretí argument – spôsobuje jednak to, že vláda sa stáva zodpovednejšou, a jednak to vedie k povzbudzovaniu občanov k aktívnejšiemu využívaniu ich práv.

Linek a Trnka vzťahy medzi občanmi a politicko-administratívnymi autoritami klasifikujú do troch veľkých skupín. Prvou je informovanie, v ktorom komunikácia smeruje od politicko-administratívnych autorít k občanom; druhou konzultovanie, v rámci ktorého občania poskytujú politicko-administratívnym autoritám spätnú väzbu; a poslednou aktívna účasť, v rámci ktorej občania nielen prezentujú svoje postoje k problémovým oblastiam, ale prichádzajú priamo s novými témami a taktiež s možnými riešeniami.

Viacerí autori využívajú Hartovu klasifikáciu ôsmych stupňov (ne)participácie (tzv. rebrík participácie):

1. manipulácia: mladí ľudia sú manipulovaní autoritami obce/mesta pod zámienkou participácie, sú poučovaní a vedení, ako by sa mali správať a vyjadrovať svoje potreby (väčšinou nie je pochopený zmysel danej aktivity). Návrhy zo strany mladých ľudí nie sú akceptované;
2. dekorácia: mladí ľudia rozumejú zmyslu aktivity, no nie sú do nej zo strany samosprávy zapojení, pri rôznych príležitostiach sú využívaní ako dekorácia, kedy sa deklaruje záujem o kvalitu života mladých ľudí, no v skutočnosti nie sú podniknuté žiadne systematické kroky k jej naplneniu;
3. tokenizmus: aktivity sú vedené dospelými, mládež je informovaná, no nie je tu možnosť, resp. príležitosť na spätnú väzbu zo strany mladých (komentovanie rozhodnutí samosprávy);
4. konzultácia: aktivity sú vedené dospelými, mladí už majú v aktivitách určitú úlohu, avšak nie je možné ovplyvniť, čo sa bude diať s výsledkami konzultácie (je to mimo ich dosahu);
5. konzultovaní a informovaní: aktivity vedené dospelými, no mládež je už konzultovaná a informovaná, ako budú ich názory a návrhy použité (zohľadnené) pri rozhodovaní;

6. pripravené dospelými a mladí spolurozhodujú: je vytvorený priestor, aby mladí spolurozhodovali o aktivitách, ktoré pripravili dospelí;
7. iniciované a vedené mladými: aktivity vedené samotnými mladými bez zapojenia samosprávy (resp. s minimálnym vkladom), je tu predpoklad vysokej občianskej angažovanosti mladých ľudí (vysoký záujem o veci verejné);
8. iniciované mladými so spoločným rozhodovaním s dospelými: aktivity vedené mladými ľuďmi, mladí a dospelí vystupujú ako rovníocenní partneri. V prípade posledných dvoch stupňov ide o viditeľný záujem prebrať spoluzodpovednosť za rozhodovanie a realizáciu aktivít.

Na priamy vzťah politickej participácie a vzdelávania poukazujú viaceré teórie tzv. racionálneho výberu, „zdôrazňujúce poznatkový – vedomostný a kognitívny aspekt participácie. Predpokladajú, že občianska a politická participácia je výsledkom racionálnych rozhodnutí, založených na vedomostiach a informovanosti občanov.“ Ide o modely, ktoré sú podložené výsledkami výskumov či už na základe sprostredkovaných ukazovateľov (napr. výška dosiahnutého vzdelania), alebo aj priamych ukazovateľov politických vedomostí. Objem vedomostí o politike a jej porozumeniu považujú za najlepší predpoklad politického konania a rozhodovania, resp. s nárastom vedomostí stúpa pravdepodobnosť a prospešnosť politickej participácie občanov.

Ideál politickej participácie občanov je náročný na „kvalitu“ občanov – na ich politické vedomosti, informovanosť, schopnosti, aktivitu atď. „Ideálom sa tak stáva „aktívny“ občan, ktorý preberá časť zodpovednosti za dianie vo svojej komunite, alebo celej spoločnosti. Participácia občanov leží v srdci demokracie“ a fungovanie demokracie bez možnosti občanov slobodne participovať na vládnych rozhodnutiach je nemožné.“ Politická participácia je v takomto prípade opisovaná ako „zdroj životnej sily“ reprezentatívnej demokracie. Nielen od dobre fungujúcich politických inštitúcií, ale aj od kvality a postojov občanov závisí životaschopnosť akéhokoľvek politického systému demokratického charakteru. Až aktívnou účasťou občanov na správe vecí verejných – považovanú na „Achylovu päť“ každého politického systému – môžeme hovoriť o plnohodnotnom fungovaní demokracie.

MLÁDEŽNÍCKY PARLAMENT

Podiel politickej aktívnej mládeže je v dlhodobom časovom horizonte nižší, ako je to v prípade populácie v produktívnom, alebo postproduktívnom veku. Preto je potrebné vštepovať ľuďom potrebu angažovanosti už od útleho veku prostredníctvom výchovy k aktívnemu občianstvu. Mladej generácii je potrebné vytvárať priestor na prezentáciu vlastných pohľadov na rozmanité spoločenské oblasti prostredníctvom kvalitného vzdelania. Treba si ale uvedomiť, že iba teoretická príprava nestačí, potrebná je tiež samotná praktická skúsenosť, prostredníctvom ktorej mladí ľudia zažijú demokraciu prakticky na vlastnej koži. Podľa Polačkovej mladá generácia sa svojou aktívnou činnosťou zaraďuje do procesu modernizačných zmien, ktoré posúvajú zastupiteľskú demokraciu smerom k participačnej

demokracii s väčšími možnosťami a nárokmi na zodpovednú angažovanosť občanov. Je možné súhlasiť s Bútorovou a Gyárfášovou, ktoré tvrdia, že „vyššia miera potenciálnej participácie – najmä v podobe účasti na jej deliberatívnych formách, ktoré znamenajú aktívny vstup do verejnej rozpravy – signalizuje menšiu prítomnosť občianskej apatie či odcudzenosti od politiky a má potenciál prinajmenšom v dlhodobejšej časovej perspektíve prispieť k zvýšeniu kvality demokracie.“ Je možné tvrdiť, že ak v súčasnosti mladí ľudia nejavia záujem o politickú a občiansku sféru, je veľmi pravdepodobné, že i v budúcnosti bude u nich veľmi zložitá vzbudiť záujem o oblasť občianskeho a politického života. Ak ponecháme túto neželateľnú tendenciu bez zmeny, bez verejnej intervencie v oblasti politickej participácie a občianskej výchovy mládeže, tak reprezentatívna demokracia bude odkázaná iba na pomoc a podporu starších generácií.

V súčasnosti sa mladí ľudia nezaujímajú o participáciu. Nemajú základné informácie ako funguje samospráva, kto má aké kompetencie, ako sa tvorí rozpočet, aké by boli ich možnosti podieľať sa na veciach verejných. Nikdy nezažili to, aby niekto zo zodpovedných v obci stál o ich názor. A ak sa im podarilo ho aj nejakým vyjadriť, nikto sa ním nezaoberal. Hlavnou príčinou tejto situácie je neexistujúca, alebo minimálna komunikácia samosprávy a mladých ľudí navzájom.

Potreba vychovávať mladých ľudí ako budúcich občanov je v súčasnosti veľmi aktuálna. Mládežnícky parlament môže byť jedna z foriem participácie, spoluúčasti mladých ľudí na živote v obci, prostredníctvom ktorej je možné zažiť demokraciu na vlastnej koži (okrem teoretickej prípravy tu nastupuje aj praktická skúsenosť). Na mysli máme predovšetkým zapojenie mládeže (mládežníckych organizácií) do verejného rozhodovania o tých oblastiach života obce (mesta, regiónu), ktoré sa priamo dotýkajú kvality života mladých ľudí.

Mládežnícky parlament je politicky nezávislá organizácia (iniciatívny, výkonný a poradný orgán), zastupujúca záujmy mládeže vo vzťahu k orgánom štátnej správy a územnej samosprávy.

Základnými cieľmi a úlohami sú:

- vytváranie predpokladov pre demokratický a slobodný rozvoj mládeže,
- reprezentovanie, presadzovanie a obhajovanie záujmov mládeže s trvalým pobytom na území obce/mesta vo vzťahu k územnej samospráve, štátnej správe a iným inštitúciám a organizáciám vládneho a mimovládneho sektora,
- iniciovanie a organizovanie aktivít, týkajúcich sa života mladých ľudí v obci/meste,
- nadväzovanie partnerstiev s obdobnými mládežníckymi parlamentmi, ktoré pôsobia v iných obciach/mestách.

Gbúr, Boršč a Švekuš hovoria o mládežníckom parlamente ako o „streche“ neformálnych mládežníckych skupín, občianskych združení, resp. iných organizácií (ktoré vyvíjajú aktivity pre mládež), ktorá môže pôsobiť ako „komunikačný kanál“ medzi mladými občanmi a samosprávou (primátor mesta, starosta obce, poslanci mestských/miestnych a obecných zastupiteľstiev). Na základe zistených potrieb, túžob, resp. problémov mladých v obci sa v rámci diskusného fóra na úrovni samosprávy vedie dialóg o dôležitých veciach, predkladajú

sa predstavy mladých, navrhujú sa konkrétne postupy (riešenia) a spôsoby ich realizácie (za účasti mladých).

K základným úlohám členov mládežníckeho parlamentu teda patrí:

- vyjadrovať sa k podstatným otázkam, návrhom a opatreniam obce v oblasti života mladých ľudí,
- zisťovať potreby, túžby, problémy mladých v obci,
- navrhovať ich riešenia,
- predkladať ich starostovi a vedeniu obce,
- podieľať sa na realizácii riešení,
- organizovať vlastné aktivity podľa záujmu, schopností a možností mladých ľudí.

Zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou v § 6a hovorí o mládežníckom parlamente vo vzťahu k obci: Obec môže zriadiť mládežnícky parlament. Zloženie mládežníckeho parlamentu, spôsob ustanovenia mládežníckeho parlamentu a úlohy mládežníckeho parlamentu určí obec.

Mládežnícky parlament najmä

- prerokúva návrhy všeobecne záväzných nariadení obce, návrhy iných dokumentov a opatrení prerokúvaných obecným zastupiteľstvom, ktoré sa týkajú mládeže v obci,
- prerokúva s obecným zastupiteľstvom a starostom návrhy, ktoré sa týkajú zlepšenia práce s mládežou v obci alebo majú vplyv na mládež v obci,
- spolupracuje s mládežníckymi parlamentmi v iných obciach.

Zástupcovia mládežníckeho parlamentu sú prizývaní na zasadnutia obecného zastupiteľstva.

Európska charta o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov pracuje s pojmom obecná rada mládeže. V charte sa okrem iného píše, že miestne a regionálne správne orgány vytvárajú, alebo podporujú obecnú radu mládeže ako štruktúru pre aktívnu participáciu. Členovia obecnej rady mládeže sú volení na základe sociologických pomerov v príslušných obciach vrátane mládežníckych skupín, spolkov a organizácií, stredísk mládeže a obecných centier, rád mládeže a škôl. Na základe schváleného rozpočtu v správnych orgánoch obce, alebo regiónu pôsobia rady mládeže obce v štyroch hlavných oblastiach tak, že

- zisťujú potreby a túžby mladých ľudí a analyzujú príslušné problémy, ako je bývanie, plánovanie mesta, aktivity vo voľnom čase, kultúrne zariadenia atď.,
- diskutujú a preverujú uskutočniteľnosť projektov spolu s expertmi, miestnymi volenými zástupcami a štátnymi úradníkmi v subkomisiách,
- zostavujú rozpočty a prijímajú rozhodnutia a uplatňujú ich,
- permanentne zaznamenávajú výsledky.

Okrem prijímania rozhodnutí môžu predstavovať rady mládeže obce fórum, kde mladí ľudia môžu vyložiť svoje predstavy o problémoch, ktoré sa týkajú ich života v susedstve, meste, alebo dedine. Možnosť hovoriť o vlastných problémoch predstavuje príležitosť učiť sa demokracii a participovať na riadení verejných záležitostí. Takéto štruktúry predstavujú fórum, kde sa

- uskutočňujú pravidelné a stabilné inštitucionálne dialógy medzi volenými predstaviteľmi a zástupcami, alebo predstaviteľmi združení mládeže a ich organizácií,
- rozpracúvajú jednotlivé sektorové politiky a ktorých uplatnenie sa konzultuje s a pre mladých ľudí.

IDENTIFIKÁCIA VÝCHODÍSK A MOŽNOSTÍ ROZVOJA

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na rozširovanie počtu miest v MŠ a ZŠ. Mestská časť nie je zriaďovateľom žiadneho vzdelávacieho zariadenia.

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v mestskej časti poskytuje:

- Základná škola Starozagorská 8,
- Základná škola Drábova 3,
- Základná škola Janigova 2,
- Základná škola Mateja Lechkého, ul. Jána Pavla II. 1,
- Základná škola Spojená škola sv. Košických mučeníkov, Čordákova 50 ,
- Súkromná spojená škola Starozagorská 8,
- Súkromné gymnázium Starozagorská 8 (osemročné gymnázium HUMAN),
- Gymnázium sv. Košických mučeníkov, Čordákova 50,
- Materská škola Cottbuská 36,
- Materská škola sv. Košických mučeníkov, Čordákova 50,
- Materská škola Húskova 45,
- Materská škola Čordákova 17,
- Materská škola Hemerkova 26,
- Materská škola Dénešova 53,
- Súkromná anglická škôlka ELC, Starozagorská 8.

Na mimoškolské aktivity je zriadená:

- Súkromná základná umelecká škola Vlada Urbana, Starozagorská 10,
- CVČ Pauzička, Bauerova 1/A,
- CVČ Orgovánová, Elokované pracovisko Starozagorská 8,
- MC Lentilka,
- Súkromné centrum voľného času Liba Academy 11, Elokované pracovisko Janigova 2,
- Súkromné centrum voľného času Liba Academy 11, Elokované pracovisko Starozagorská 8.

Mestská časť Košice – Sídliisko KVP každoročne usporadúva veľké množstvo podujatí (kultúrno-spoločenské, športové, a pod.), ktorých obsahová štruktúra je prioritne zameraná na mládež, ako napr. Uvítanie novorodiatok, Deň detí, Škola volá (Haló škola), Míľa pre mamu, Letné kino, Mikuláš na KVP, Samospráva dnes, športové turnaje v spolupráci so základnými školami, alebo Slovenský pohár vo Freestyle BMX.

Usporiadované sú aj podujatia, ktorých obsahová štruktúra nie je prioritne zameraná na mládež, ale práve mládež svojou účasťou tvorí značné percento zúčastnených, ako napr. Turnaj MČ o pohár v minifutbale, Turnaj MČ o pohár v street basketbale, Popoludnie v knižnici pre deti a seniorov. Mládež možno v značnom počte klasifikovať aj na podujatiach ako napr. Deň čistého KVP.

Mestská časť Košice – Sídliisko KVP v roku 2019 v zastúpení starostu poverila jednu zamestnankyňu a jedného poslanca účasťou na vzdelávacom školení „Strategické plánovanie v práci s mládežou pre samosprávu.“ Výsledkom absolvovaného vzdelávania bolo poznanie spôsobu tvorby analýzy strategického dokumentu pre oblasť mládeže. Účastníci disponujú informáciami o možnostiach implementácie cieľov stanovených v strategickom dokumente.

Dôraz bol kladený na:

- dôležitosť koncepcných materiálov,
- zásady a princípy práce s mládežou na úrovni samosprávy, možnosti nastavenia a rozvoja,
- analýzu potrieb mladých ľudí v komunite,
- zber dát o živote mladých v obci/meste a stave práce s mládežou, rozvoj a tvorbu analýz,
- implementačnú fázu pri napĺňaní stanovených cieľov koncepcie,
- príklady dobrej praxe,
- možnosti finančnej podpory práce s mládežou na lokálnej úrovni.

STRATÉGIA PODPORY ROZVOJA DOBROVOĽNÍCTVA MESTSKEJ ČASTI KOŠICE – SÍDLISKO KVP 2019-2023

Sledujúc trend zvyšujúcej sa úlohy dobrovoľníctva pri budovaní lokálnych spoločenstiev, predkladaná stratégia má za cieľ spracovanie strednodobej prognózy vývoja dobrovoľníctva na území Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP spolu s identifikovaním odporúčaní pre tvorbu dobrovoľníckej politiky a vytvorenie prodobrovoľníckej kultúry. Cieľom je aj to, aby dobrovoľníctvo bolo vnímané ako hodnotná a oceňovaná činnosť. Je potrebné zmeniť negatívny predsudok, že dobrovoľnícka práca je forma práce zadarmo bez pozitívnych výsledkov.

Dobrovoľníctvo je kľúčovým prostriedkom, pomocou ktorého jednotlivci vyjadrujú svoju občiansku angažovanosť. Stratégia bližšie popisuje definície, charakteristiku, formy, klasifikáciu, prístupy, prínosy, vzorce dobrovoľníctva.

KONCEPCIA ROZVOJA ŠPORTU MESTSKEJ ČASTI KOŠICE – SÍDLISKO KVP NA ROKY 2020 – 2024

Koncepcia rozvoja športu predstavuje spôsob, akým je možné docieľiť rozvoj športu vo všetkých vekových kategóriách, podporu športovej zdatnosti, telesnej kultúry a zdravého životného štýlu zo strany Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP a jej schválením sa prejavuje vôľa zaoberať sa touto problematikou zámerne, cielene, systematicky a pravidelne.

Zámerom predkladanej koncepcie rozvoja športu Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP je definovanie

- vízie v oblasti koordinácie procesov v športe,
- strategických priorít pre jednotlivé oblasti zabezpečenia rozvoja športu,
- cieľov a opatrení (aktivít) Mestskej časti pre oblasť športu.

Stanovuje strategické priority a ciele, opatrenia a aktivity v jednotlivých oblastiach športu, telesnej kultúry a pohybových aktivít, týkajúce sa rozvoja mládežníckeho športu (školský šport), športu pre všetkých, materiálno-technického zabezpečenia športu a športovej infraštruktúry, financovania a propagácie športu.

VEREJNÉ OCENENIA MESTSKEJ ČASTI KOŠICE – SÍDLISKO KVP

Mestská časť udelila verejné ocenenia osobám / kolektívom z radu mládežníkov uzneseniami z rokov 2013 a 2018:

- v roku 2013 boli udelené Ďakovné listy trom jednotlivcom:
 - olympionikovi Samuelovi Piaseckému,
 - majstrovi SR vo vodnom slalome Martinovi Halčinovi a
 - majstrovi SR v latinsko-amerických tancoch Ladislavovi Gerényimu;
- v roku 2018 bola udelená Cena Mestskej časti Košice jednému jednotlivcovi a jednému kolektívu:
 - Matúš Mura: Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu (DofE) je komplexný rozvojový program, ktorý dáva mladým ľuďom vo veku 14 až 24 rokov šancu rozvinúť svoje schopnosti a charakterové vlastnosti pre reálny život, naplniť svoj potenciál a pomôcť im uspieť v živote. Program sa realizuje v 140 krajinách sveta a ročne ho absolvuje viac ako milión mladých ľudí, vďaka čomu DofE uznávajú špičkové svetové univerzity a takisto najväčší svetoví zamestnávateľia pri prijímacích pohovoroch. Hlavným dôvodom je, že tieto inštitúcie hľadajú v mladých ľuďoch predovšetkým rozvinuté charakterové vlastnosti ako napr. samostatnosť, vytrvalosť, cieľavedomosť a schopnosť prevziať za seba zodpovednosť, ktoré DofE priamo rozvíja. V septembri tohto roku si bronzové ocenenie prevzal aj študent Gymnázia sv. Košických mučeníkov na Čordákovej ulici č. 50 – Matúš Mura – dlhodobo chodil medzi bezdomovcov, rozdával polievku a viedol s nimi dlhé rozhovory. Počas týchto mesiacov prehodnotil veci, ktoré si v živote začal vážiť viac – strechu nad hlavou, jedlo, školu, čisté oblečenie. Týmto aktivitám sa Matúš chce venovať aj ďalej.
 - Reprezentanti SR vo florbale: prispeli k tomu, že sa Slovensko prebojovalo na Majstrovstvá sveta vo florbale, ktoré sa konali v Prahe začiatkom decembra 2018 a prispeli tak k ďalšej popularizácii tohto športu u nás. Sú nimi: Lukáš Řezanina, v mužskej reprezentácii od roku 2010 - kapitán mužstva, Ladislav Gál, v mužskej reprezentácii od roku 2012 a Michal Dudovič, v mužskej reprezentácii od roku 2016.

SWOT ANALÝZA

Silné stránky:

- existujúca sieť organizácií, ktoré pracujú s mládežou
- narastajúci záujem zo strany škôl o spoluprácu so sektorom práce s mládežou
- existujúce zdroje na prácu s mládežou v rámci systému finančnej podpory Programy pre mládež
- rastúci tlak na miestnych a regionálnych poslancov, aby presadzovali záujmy mládeže
- veľké množstvo mladých ľudí

Slabé stránky:

- chýbajúca koncepcia rozvoja práce s mládežou
- chýbajúce všeobecne akceptované kritériá kvality v práci s mládežou / nedostatočne zadané potreby samospráv v oblasti práce s mládežou a ich nízke reflektovanie v praxi
- nedostatočné ľudské zdroje samospráv zodpovedných za mládež
- nedostatok priestoru pre mladých ľudí spolurozhodovať (vrátane dialógu medzi samosprávami a mladými ľuďmi) resp. nefunkčnosť systémov na to zameraných napr. žiackych školských rád a mládežníckych parlamentov
- neefektívna komunikácia medzi organizáciami, ktoré pracujú s mládežou
- chýbajúce komunitné / mládežnícke centrum
- slabá informovanosť - komunikácia s mladými jazykom im zrozumiteľným
- chýbajúca podpora líderstva mladých ľudí

Príležitosti:

- väčšia podpora rozvoja práce s mládežou zo strany Mestskej časti Košice – Sídlisko KVP
- motivácia plnohodnotne tráviť voľnočasové aktivity
- tvorba nových kontaktov a spolupráce s organizáciami, ktoré pracujú s mládežou / prepojenie samosprávy a tretieho sektora / sieťovanie a spolupráca v práci s mládežou medzi rôznymi subjektmi
- trend zlepšovania postavenia práce s mládežou
- voľnočasová „klubovňa“
- realizované výskumy / prieskumy (dostupné dáta, informácie, poznatky o mládeži)

Ohrozenia /riziká:

- politická nevôľa, resp. nezáujem samosprávy o podporu práce s mládežou, podporu mládežníckej politiky
- nezáujem o sieťovanie / neochota spolupráce medzi organizáciami, ktoré pracujú s mládežou
- príliš vysoké legislatívne požiadavky na organizácie pôsobiace v práci s mládežou
- veľká závislosť oblasti práce s mládežou od politických rozhodnutí a priorít (nezaručená dlhodobá kontinuita plánov a rozhodnutí)
- neporozumenie konceptu práce s mládežou v skupine „dôležití dospelí“ (politici, úradníci, rodičia, médiá a ďalší, ktorých sa dotýka problematika mládeže)
- stále prevládajúci postoj spoločnosti k mladým ako k možnému problému, ktorému treba predchádzať, než potenciálu, ktorý treba rozvíjať, z čoho pramení aj neakceptácia názorov mladých dospelými a nedostatočný priestor a podpora pri zapájaní sa do fungovania spoločnosti
- narastajúca apatia (napr. klesajúca dôvera k tradičnej zastupiteľskej demokracii) až radikalizácia mladých ľudí (silnejúce extrémistické skupiny a ich vplyv na mladých ľudí)
- nízka dlhodobá finančná udržateľnosť organizácií pracujúcich s mládežou, ktoré nie sú zriadené samosprávou

PROGRAMOVÁ ČASŤ

KONCEPCIA ROZVOJA PRÁCE S MLÁDEŽOU MESTSKEJ ČASTI KOŠICE – SÍDLISKO KVP

Vízia v oblasti rozvoja práce s mládežou Mestskej časti Košice – Sídliisko KVP:

- mladí ľudia zapájajúci sa do verejného diania,
- ktorí majú založený mládežnícky parlament, ktorý obhajuje ich záujmy pred vedením obce,
- ktorí majú priestory pre svoju činnosť,
- ktorí organizujú, alebo sa zúčastňujú rôznych kultúrno-spoločenských, športových, dobrovoľníckych a iných podujatí.

STRATEGICKÁ PRIORITA 1: PARTICIPÁCIA

Cieľ 1.1: Podporovať inovatívne formy participácie mladých ľudí na živote spoločnosti na komunálnej úrovni

Opatrenie 1.1.1: Prostredníctvom vzdelávania zabezpečiť zvyšovanie úrovne kompetencií pracovníkov samospráv zodpovedných za agendu mládeže, ale aj poslancov miestneho zastupiteľstva

Opatrenie 1.1.2: Vytvoriť pozíciu pracovníka s mládežou, resp. rozšíriť pracovnú náplň pracovníkovi Miestneho úradu o oblasť mládežníckej politiky

Cieľ 1.2: Motivovať mladých k účasti na veciach verejných, podporovať občiansku angažovanosť mladých ľudí a zvýšiť záujem u mladých ľudí o aktívnu činnosť v mestskej časti

Opatrenie 1.2.1: Uskutočniť prieskum na ZŠ a strednej škole týkajúci sa činnosti žiackych školských rád

Opatrenie 1.2.2: Informovať o školeniach a ďalších podporných aktivitách členov žiackych školských rád

Opatrenie 1.2.3: Zriadiť mládežnícky parlament, ktorého hlavným poslaním bude zastupovať mladých ľudí a ich záujmy pred miestnou samosprávou a ktorý bude zároveň poradným orgánom starostu Mestskej časti

Opatrenie 1.2.4: Vytvárať pravidelný priestor pre komunikáciu s vedením Mestskej časti a poslancami Miestneho zastupiteľstva

Opatrenie 1.2.5: Vytvoriť priestor pre potreby stretávania sa Mládežníckeho parlamentu

Opatrenie 1.2.6: Vo volebnom období 2022-2026 zriadiť Komisiu mládeže

STRATEGICKÁ PRIORITA 2: Zdravie a zdravý životný štýl / Školský šport

Cieľ 2.1: Skvalitniť pohybové aktivity a rozvoj telesnej zdatnosti u detí v predškolskom veku (v materských školách)

Opatrenie 2.1.1: Každoročne organizovať v materských školách podujatie „Olympijský deň“

Opatrenie 2.1.2: Rozšírenie dopravnej výchovy detí v materských školách o jazdu na bicykli v súlade s pravidlami cestnej premávky (teoretické aj praktické zvládanie)

Cieľ 2.2: Skvalitniť podmienky športu na základných školách

Opatrenie 2.2.1: Organizovať športové turnaje na základných školách

Cieľ 2.3: Šíriť osvetu o benefitoch zdraviu pohybových aktivít a zdravom životnom štýle

Opatrenie 2.3.1: Propagovať zdravý životný štýl na školách

Opatrenie 2.3.2: Zorganizovať prednášky, workshopy a besedy so športovcami resp. trénermi a odborníkmi z oblasti športu a zdravého životného štýlu

STRATEGICKÁ PRIORITA 3: Skvalitnenie riadenia dobrovoľníkov v organizáciách vzdelávacieho charakteru

Cieľ 3.1: Prepojiť dobrovoľníctvo s formálnym vzdelávaním

Opatrenie 3.1.1: Pripraviť a realizovať informačný seminár o dobrovoľníctve pre študentov základných a stredných škôl so sídlom na Sídlistu KVP spojenom s prezentáciou príkladov dobrej praxe

Opatrenie 3.1.2: Zriadiť pozíciu koordinátora dobrovoľníckych programov / dobrovoľníckych aktivít na základných a stredných školách

Opatrenie 3.1.3: Zabezpečiť vzdelávanie koordinátorov dobrovoľníckych programov / dobrovoľníckych aktivít na základných a stredných školách

Cieľ 3.2: Vytvoriť, alebo implementovať dobrovoľnícky program / dobrovoľnícke programy na základných a stredných školách na Sídlistu KVP

Opatrenie 3.2.1: Realizovať informačný seminár o vyučovacej stratégii Service learning

Opatrenie 3.2.2: Pripraviť a realizovať pilotný projekt na základných, alebo stredných školách, ktorý bude zameraný na vyučovaciu stratégiu Service learning

STRATEGICKÁ PRIORITA 4: Cielená a systematická podpora a propagácia práce s mládežou

Cieľ 4.1: Informovanie o mládežníckej politike a mládeži Mestskej časti Košice-Sídlisto KVP

Opatrenie 4.1.1: Využívať všetky dostupné masovokomunikačné prostriedky pre potreby informovania o mládežníckej politike

Opatrenie 4.1.2: Vytvoriť priestor v občasníku KVaPka pre oblasť mládežníckej politiky

Opatrenie 4.1.3: Vyhodnotenie Konceptie na roky 2020-2027

Cieľ 4.2: Podpora realizácie podujatí zameraných na mládež

Opatrenie 4.1.1: Realizovať kultúrno-spoločenské, športové, dobrovoľnícke a iné podujatia, prioritne zamerané a venované mládeži

Cieľ 4.3: Spolupráca s inštitúciami a subjektmi, pôsobiacimi v oblasti mládežníckej politiky pri plnení úloh Konceptie

Opatrenie 4.3.1: Vytvorenie partnerských vzťahov a realizácia efektívneho systému spolupráce medzi subjektmi pôsobiacimi v oblasti mládežníckej politiky

Cieľ 4.4: Podpora mobility mládeže prostredníctvom programu Erasmus+

Opatrenie 4.4.1: Aktívne využívať program Erasmus+

Cieľ 4.5: Realizovať aktivity s využitím nástrojov sociálnej inklúzie

Opatrenie 4.5.1: Vytvoriť a experimentálne otestovať nové služby zamerané na predchádzanie / zamedzenie vzniku sociálneho vylúčenia

Cieľ 4.6: Podporovať udeľovanie verejných ocenení Mestskej časti

Opatrenie 4.6.1: Oceňovať mladých ľudí

ZÁVER

Cieľom Konceptie 20-27 aj s prihliadnutím na merateľné aktivity je:

1. Minimálne raz sa zúčastní zamestnanec / zamestnanci Miestneho úradu, alebo poslanec / poslanci na školení, ktoré bude zamerané na zvyšovanie úrovne kompetencií v oblasti agendy mládežníckej politiky.
2. Bude vytvorená pozícia pracovníka s mládežou, resp. pracovníkovi Miestneho úradu bude rozšírená pracovná náplň o oblasť mládežníckej politiky.
3. Bude uskutočnený prieskum na základných školách a strednej škole, týkajúci sa žiackych školských rád.
4. Členovia žiackych školských rád budú pravidelne informovaní o aktivitách v oblasti možností mládežníckej politiky.
5. Bude zriadený mládežnícky parlament.
6. Budú zrealizované minimálne 2 aktivity ročne, ktoré podporia záujem o veci verejné.
7. MČ zabezpečí priestorové možnosti pre stretávanie sa Mládežníckeho parlamentu.
8. Bude zriadená Komisia mládeže.
9. V materských školách každoročne zorganizované podujatie „Olympijský deň“.
10. Pre každú materskú školu usporiadať v rámci platnosti Konceptie workshop v teoretickom a praktickom prevedení, týkajúci sa rozšírenia dopravnej výchovy o jazdu na bicykli v súlade s pravidlami cestnej premávky.
11. Každoročne organizovať 6 športových turnajov na základných školách.
12. Pre každú základnú školu usporiadať v rámci platnosti Konceptie workshop, propagujúci zdravý životný štýl.
13. Každoročne zorganizovať prednášku, workshop, alebo besedu so športovcami, trénermi, alebo odborníkmi z oblasti športu a zdravého životného štýlu.
14. 5-krát ročne realizovať seminár (workshop) o dobrovoľníctve na základných a stredných školách na Sídlišku KVP.
15. Existencia 5 koordinátorov na základných a stredných školách na Sídlišku KVP.
16. Bude zrealizovaný na základných a stredných školách dobrovoľnícky program „Service learning“.
17. Informovať v kalendárnom roku minimálne v 2 číslach KVAPky o športovej problematike.
18. Vyhodnotená Konceptia rozvoja práce s mládežou MČ Košice – Sídliisko KVP na roky 2020 – 2027.
19. Každoročne realizovať minimálne 15 podujatí, prioritne zameraných na mládež.
20. Uzatvorenie minimálne 1 memoranda o spolupráci so subjektom pôsobiacim v oblasti mládežníckej politiky.
21. Počas platnosti Konceptie 20-27 sa uskutočnia minimálne 3 mobility prostredníctvom programu Erasmus+.
22. Sociálny podnik zamestná minimálne 2 zamestnancov do 30 rokov.
23. Z oblasti športu oceniť minimálne jednu osobu / 1 kolektív verejným ocenením Mestskej časti.

SLOVNÍK

koordinátor práce s mládežou - osoba, ktorá je bezúhonná a plánuje, usmerňuje a koordinuje prácu s mládežou vo vzťahu k pôsobnostiam obce, alebo vyššieho územného celku v oblasti práce s mládežou

lektor v oblasti práce s mládežou - osoba, ktorá je bezúhonná a prostredníctvom vzdelávacích aktivít rozvíja kompetencie pracovníkov s mládežou, mládežníckych vedúcich, mladých vedúcich a ďalších osôb pôsobiacich v oblasti práce s mládežou

mladý vedúci - osoba, ktorá dovŕšila vek najmenej 15 rokov a najviac 17 rokov, je bezúhonná a aktívne sa podieľa na organizovaní mládežníckych podujatí pod vedením mládežníckeho vedúceho alebo pracovníka s mládežou

mládež - skupina najmenej troch mládežníkov

mládežnícka politika - je v širšom zmysle slova chápaná ako príprava, tvorba, ovplyvňovanie a uvádzanie do praxe rôznych opatrení, ktoré priamo, alebo nepriamo ovplyvňujú kvalitu života mladého človeka, realizuje na všetkých úrovniach: národnej, regionálnej a miestnej

mládežnícky dobrovoľník - štátny občan Slovenskej republiky, občan iného členského štátu Európskej únie, alebo občan tretieho štátu, ktorý dovŕšil vek najmenej 15 rokov a najviac 30 rokov a je bezúhonný

mládežnícky vedúci - osoba, ktorá dovŕšila vek najmenej 18 rokov, je bezúhonná a riadi, organizuje mládežnícke podujatia a zodpovedá za ich uskutočnenie

mládežník - osoba, ktorá dovŕšila vek najviac 30 rokov

mobilita mládeže - najmä výchovno-vzdelávacia činnosť, spoločenská činnosť, informačná činnosť a poradenská činnosť, ktoré sa organizujú v zahraničí, alebo v Slovenskej republike so zahraničnou účasťou s cieľom získania vedomostí a odborných zručností, zlepšenia jazykových znalostí a poznávania dejín a kultúry Slovenskej republiky a iných štátov

neformálne vzdelávanie v oblasti práce s mládežou - ďalšie vzdelávanie mládeže, mladých vedúcich, mládežníckych vedúcich, pracovníkov s mládežou a koordinátorov práce s mládežou s cieľom získania nových vedomostí, praktických skúseností, kompetencií a zručností potrebných pre prácu s mládežou

politika mládeže - chápeme ju ako víziu do budúcnosti, konkrétne ciele, priority a opatrenia štátu, ktoré majú pomôcť mladým ľuďom k zmysluplnému využívaniu voľného času, napĺňaniu ich potrieb prostredníctvom podpory formálneho a neformálneho vzdelávania, k

aktívnemu zapojeniu do spoločnosti, k jednoduchšiemu získaniu zamestnania a k celkovému zlepšeniu ich životnej situácie

pracovník s mládežou - osoba, ktorá

1. podporuje mládež v jej osobnom rozvoji a rozvoji jej vedomostí, zručností a kompetencií,
2. pripravuje a organizuje podujatia alebo programy v oblasti práce s mládežou,
3. má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu,
4. je v pracovno-právnom vzťahu so zamestnávateľmi, podniká na základe živnostenského oprávnenia v oblasti práce s mládežou, alebo vykonáva dobrovoľnícku činnosť v oblasti práce s mládežou,
5. je bezúhonná

práca s mládežou - je najmä činnosť výchovného charakteru, vzdelávacieho charakteru, alebo charakteru spoluúčasti mládeže vykonávaná s mládežou a pre mládež s cieľom zabezpečiť jej osobný rozvoj, profesionálny rozvoj a sociálny rozvoj prostredníctvom neformálneho vzdelávania

spoluúčasť mládeže - aktívne zapojenie mládeže v procese plánovania, rozhodovania a uskutočnenia podujatí a projektov v oblasti spoločenského a hospodárskeho života

OBSAH

ÚVODOM

ANALYTICKÁ ČASŤ

PROGRAMOVÉ DOKUMENTY A LEGISLATÍVA

OBLASTI ŠTÁTNEJ POLITIKY VO VZŤAHU K DEŤOM A MLÁDEŽI

VZDELÁVANIE

PARTICIPÁCIA

IDENTIFIKÁCIA VÝCHODÍSK A MOŽNOSTÍ ROZVOJA

STRATÉGIA PODPORY ROZVOJA DOBROVOĽNÍCTVA MESTSKEJ ČASTI KOŠICE –
SÍDLISKO KVP 2019-2023

KONCEPCIA ROZVOJA ŠPORTU MESTSKEJ ČASTI KOŠICE – SÍDLISKO KVP NA
ROKY 2020 – 2024

VEREJNÉ OCENENIA MESTSKEJ ČASTI KOŠICE – SÍDLISKO KVP

SWOT ANALÝZA

PROGRAMOVÁ ČASŤ

**KONCEPCIA ROZVOJA PRÁCE S MLÁDEŽOU MESTSKEJ ČASTI KOŠICE –
SÍDLISKO KVP**

ZÁVER

SLOVNÍK